

Alexa on Shabbat

Rashi Massechet Avodah Zarah 15a

כיון דזבנה קנייה – ואינה של ישראל. ומשום לפני עור לא תתן מכשול לא קעבר דבני נח לא נצטוו על השביתה אבל גבי רביעה ליכא למימר הכי משום דהתם קעבר אלפני עור לא תתן מכשול (ויקרא יט) לפני שבני נח נצטוו על הרביעה אבל על השבת לא נצטוו בני נח ומה שאסור לישראל לומר לעובד כוכבים עשה לי כך זהו משום ממצוא חפצך ודבר דבר (ישעיהו נח) דבור אסור.

Yalkut Yosef Hilchot Shabbat

י מותר לרמוז לכלב או לקוף מאומנים שיכבו את החשמל בשבת ולעשות שאר מלאכות האסורות בשבת וכל זה בבעלי חיים שאינם שלו אבל בבעלי חיים שלו אין להקל בזה.

Resp. Tzitz Eliezer 17:16

הנה גם זה יכולים אנו ללמוד להתיר מדברי השו"ע שם, דז"ל השו"ע במלואו: השמעת קול בכלי שיר אסור, אבל להקיש על הדלת וכיוצא בזה כשאנו דרך שיר מותר, ועל זה מוסיף הרמ"א את דבריו וכותב וז"ל: וכן אם לא עביד מעשה שרי וכו', משתמע מזה דס"ל להרמ"א דאפילו השמעת קול בכלי שיר מותר היכא דלא עביד מעשה, כי הרי על הכתוב בזה במחבר להתיר כשאנו דרך שיר הוא דמוסבים דבריו לאשמיענו דאימתי מותר רק כשאנו דרך שיר היכא דעביד מעשה, אבל היכא דלא עביד מעשה מותר אפילו כשהוא דרך שיר מה שהמחבר אסר ברישא דדבריו דאי שלא בכלי שיר הרי המחבר מתיר אפילו כשעביד מעשה כהקשה על הדלת, ומוסיף הרמ"א להדגים את הלא עביד מעשה דשרי, כגון אלו שקורין לחבריהם ומצפצפים בפיהם כמו צפור דמותר לעשותו בשבת, ואם כן דון מינה גם לכגון נידונו דג"כ מותר מכיון דלא עביד מעשה כדי שמחזיק המפתחות יתחיל לצפצף כי אם על ידי שריקה בפיו, ועקימת שפתיו בזה לא הוה מעשה כי לא גזרו בזה היכא דעביד רק בפה. ועוד זאת. בנידונו שריקתו של האדם לא גורמת ישירות שמחזיק המפתחות יתחיל לצפצף, אלא על ידי כן שמחזיק המפתחות מקבל מגלי הקול את השריקה כתוצאה מזה הוא משחרר גומי ונוצר מגע בין שני החיבורים הגורמים לציפצוף, והו"ל זה איפוא רק בגדר של גרמא, ושוב לא מצינו שגזרו בכלל גם על בכה"ג, וממילא מותר לפי"ז גם במחזיקי - מפתחות הרגישים למחיאות כפים הגם שהוא ע"י מעשה, דהיינו מחיאות - הכפיים. וההיתר הוא אפי' אם יש בו איזה פנס ונולד ע"כ זרם זמני מכיון שהוא גם רק ע"י גרמא. יועין בנוגע למוליד כזה בספרי שו"ת צ"א ח"ו סימן ו' יעו"ש וקחנו משם לנידונו.

Resp. Shevet Halevi 1:66

היוצא מזה לדינא דלהשתמש במיקראפון ורם - קול בשבת איסור גמור הוא דהא משתמש בכלי המיוחד להשמעת קול ושיר וגם מתכוון להשמיע קול והרי הגזירה לפניך שמא יתקן כלי שיר, ובזה אפילו הסברא של לא בקיאיין בכלי שיר לא שייכא, דהא בזה רצוני בכלי המיקראפון בקיאיין בזמה"ז וגזירת חכמים במקומה עומדת, ופשוט דגם לצורך מצוה אסור כמבואר בסימן של"ט לענין אין מטפחים ומכ"ש כאן. ואפילו אם יתעקש אדם לדחות כל הנחות שהנחנו. מ"מ הא מבואר בפוסקים אחרונים סימן של"ח דגם היכא דאין מעיקר הדין דין השמעת קול, מ"מ אסור לכתחילה משום זילותא דשבת, ואין לך זילותא דשבת גדול מלהרים קול ושיר ע"י כלי הנ"ל, וכמובן דכל דברינו בלי כח האלקטרי, דאם הוא מחובר לכח האלקטרי פשיטא ופשיטא דאיסור גמור הוא, ויש להאריך עוד, אבל כעת אסתגר בזה, הנלענ"ד כתבתי וחתמתי שמי.

Resp. Siach Nachum # 25

מסקנה העולה: במפסקים מגנטיים שנידונו לעיל (- שאין בהם שום דבר הניכר לחושים), במקום שתיגרם עשיית מלאכה כגון הדלקת נורות במקום אחר או מלאכות שונות אחרות, נראה שאין ראוי לעשות כך לכתחילה אלא לצורך מצוה בשעת הדחק או בצורך גדול. אמנם הואיל ואין הכל יודעים איך נעשה הדבר ויש כאן מקום לחשד שמא עשה מעשה בידיו, לכתחילה ודאי שאין להתיר שהרי יש כאן עובדין דחול ופרצה גדולה בחומת השבת. ועוד, שמא יש ליישם פה את דברי הרמב"ם על שביתה הניכרת (ה' שבת כד, יג): "ואם יהיה מותר להלך ולדבר ולטלטל כשאר הימים, נמצא שלא שבת שביתה הניכרת".

זאת ועוד הלא כתב הרמב"ם (הלי' שבת פרק כ"ד הלי' י"ג) דחז"ל אסרו טלטול מוקצה בשבת כדי שתהיה **שביתה הניכרת לכל**, ואם נלך בדרך זו ברבות הימים לא תהיה כל שביתה הניכרת ובקל יוכלו למצוא פתרון טכנולוגי לעשות את כל צרכי האדם בדרך דומה לעשייתן בחול, והלא בימינו אלה אין לנו שביתה ניכרת אלא בהימנעות האדם משימוש במכשירי חשמל ורכב וכדו' כלים אלקטרוניים, ואם נמצא היתר להשתמש באלה אין לנו כל שביתה ניכרת.

וכבר כתב רבינו החתם סופר (שו"ת ח"ה בהשמטות סימן קצ"ה) דעצם הפיכת השבת לחול יש בו איסור דאורייתא דשבתון אף אם אינו עושה בה כל מלאכה. ובחידושו למס' ביצה (ל"ו ע"ב ד"ה כל) האריך בזה, עי"ש.

וא"כ לא בהשקפה בלבד עסקינן, ולא בשבות בעלמא, אלא חוזרים אנו בזה לאיסור דאורייתא לדברי החת"ס.

והנה נתבאר לעיל (סימן ל') דבסגירת מעגל חשמלי יש חשש מלאכה, אם מלאכת בונה להבנת החזו"א, ואם מלאכת מכה בפטיש כדרכנו. אמנם נראה דאין זה אלא בסגירת מעגל חשמלי שיש בה תועלת ותוצאה גלויה הנראית לעיניים או לשאר חושי האדם, וככלים החשמליים השונים שהאדם מפעיל לצרכו ולהנאתו. אבל מצוי מאוד שהאדם מפעיל מערכות אלקטרוניות שונות ללא משים וגורם לשינויים אלקטרוניים שאין תועלתם ותוצאתן גלויה ונצרכת לנו ואין רואים כל תועלת בשינויים אלה, ובכל אלה לענ"ד אין סרך מלאכה ואין בהם מלאכת מחשבת. ואבאר כונתי אגב הצגת שאלות שונות שנשאלתי בהם: